

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopice Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de donă ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Nr. 2972. Seol.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale și cătră toate organele scolare din arhiepiscopescă gr. or. română a Transilvaniei.

Observând Consistoriul, că adunările generale ale reuniunilor învățătorești din arhiepiscopescă nu se țin destul de timpuriu, adevă în feriile de vară, ci în deosebite timpuri preste an chiar și pe timpul de școală, prin ce nu numai se face abatere dela normele existente, dară se produce și oarecare conturbare în cursul învățământului, a aflat de bine de astădată a trage atențiunea organelor scolare și în special a conducătorilor reuniunilor la aceasta: scădere și a-i îndatora totdeodată, ca pe viitoriu să se țină între marginele statutelor în ceea-ce privește termenul ținerii adunărilor generale, ce au să fie în feriile de vară, afară de casurile, în care s'au arbat vre-o împedecare neprevădută, ce trebuie notificată consistoriului.

Fiindcă mai departe cu adunările generale ale reuniunilor învățătorești au se coincide și conferințele învățătorești, prevădute în § 130 al statutului, organic, Consistoriul prescrie pentru conferințele învățătorești din anul acesta spre pertractat prelungă programele, ce comitetele reuniunilor și le vor compune și ascerne aici spre aprobare, încă următoarele două teme:

1. Care este cauza, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc și pentru ce unii învățători având pămînt pentru grădina de școală, nu-l cultivă pentru instruirea școlărilor în grădinarit, și ce măsuri ar fi a se lua pentru a se da un avânt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu.

2. Cări sunt cauzele, pentru care absențele scolare sunt prea numeroase și prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecătoriu în instrucțiunea poporală.

Totdeodată în casurile de lipsă Consistoriul și rezervază a trimite la adunările generali comisarii a i sei spre a observa ordinea și cursul pertractărilor. În celelalte comitetele reuniunilor învățătorești vor avea a se conforma dispozițiilor cuprinsă în cerculariul din 3 Aprilie 1886 Nr. 6741/1885 Plen. emis de aici în cauza adunărilor generale ale reuniunilor învățătorești.

Sibiu, din ședința consistoriului arhiepiscopescan ca senat scolaru, ținută la 28 Maiu, 1887.

Nicolau Popca m. p.,
vicariu arhiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu

FOIȚA.

Cum am redactat eu un jurnal economic.

(Schiță de Mark Twain.)

Am luat redactarea provisorică a unui jurnal economic, fără să am vr'o idee, — întocmai precum ar lua un țeran comanda unei corăbii fără să aibă vr'o idee de ea. Dar me aflam între împregiurări, cari puneau cestiunea lefi în primul rang. Redactorul ordinariu al Țării voia să-și caute puțină recreație și eu am acceptat condițiunile, ce mi le-au pus, și i-am luat locul.

Sentimentul, că me vedeam earăși la lucru, era o plăcere deosebită pentru mine și lucrai toată săptămâna cu neobosită satisfacțiune. Ajunse jurnalul la tipariu și eu am așteptat o Ți întregă cu îngrijire ascunsă, ca să văd produsă activitatea mea vr'un interes. Spre înserate, când părăsi biroul, se desfăcu în fața mea ca la un semn nevădit deodată o grupă mare de bărbați și de băeți, cari se adunaseră în jos la trepte și-mi făcu loc. Ear eu auzi pe mai mulți cum șopteau: „Asta e!”

Se înțelege, că acest incident îmi veni bine la socoteală.

Dimineața următoare aflai la trepte, earăși o asemenea grupă și părechi risipite, precum și per-

Sibiu, în 15 Iunie.

Nu ne am făcut nici cel mai mic scrupul, când oficioasele au susținut încă înainte de alegeri, cum că partida guvernamentală va obține o majoritate covârșitoare în parlamentul țerei, dar că se vor întrebuința astfel de mijloace drastice față de deputații naționali români, nu ne venia a crede nici odată. Ai cădea de tot greu guvernului, ca în parlamentul unguresc să șadă și vr'o 2—3 români, și așa nevinundu-i la socoteală aceasta, a pus în mișcare toate forțele, de cari poate dispune un stat, numai ca să i vadă dați afară, pentru ca să se adeverească maxima dlui ministru-președinte, cu care a amenințat sdrobirea naționalităților din Ungaria.

Ei bine, aceasta o a ajuns guvernul actual și acum în 5 ani români și glasul lor nu va mai putea fi auzit în dieta țerei. Cumcă și-a ajuns guvernul scopul ce urmărește, e fapt, rămâne însă acum o întrebare deschisă, — și în momentele aceste ne vin în minte cuvintele deputatului Vincențiu Babeș din sesiunea trecută, carele fără șfială a susținut, că e mai bine ca popoarele se aspire în stat, decât să conspire contra statului.

Români sub împregiurările de aji numai pot avea aspirațiuni. Vocea lor este îndăsușită. Cumcă însă ei nu vor înceta de a aspira și mai departe, aceasta e treaba românilor și precum nici când, așa nici acum ei nu au lipsă să conspire, ci se aștepte Țile mai bune și mai senine pentru ei. Singur patru oameni și-au încercat norocul, ca să se strecură în parlamentul unguresc, pentru ca acolo la forul legal să-și prezenteze plângerile lor și ale neamului întreg.

Consecințele de aici le poate trage orice om ne-preocupat.

Românul numai așa mai poate lua parte la viața publică, dacă el și denegă individualitatea sa, dacă se pune în contradicțiune cu întreg poporul, din care face parte și dacă la ale lui dureri el devine mut și surd. Toți ceialalți români, cari nu pot și nu-i lasă inima să o facă aceasta, devin persecutați, amenințați și li se face imposibilă intrarea în parlament.

Di Petru Truța, al cărui patriotism, când cu votarea creditului pentru înarmarea țerei, n'a fost tras de nici un maghiar de omenie la îndoală, a trebuit să facă loc unui alt membru al opozițiunei, spriginet de guvern și de toate organele lui — pentrucă veți doamne Di Truța e român, și ca român nu i mai era ertat nici să șadă și să stea la sfat cu domni.

Cumcă aceasta procedură a guvernului a înstrăinat și pe cei mai moderați români dela sine, noi nu

trebuie să o mai accentuăm, și constatat este și rămâne, că noi aici ca români nu mai putem lua parte la viața publică din statul unguresc.

Mai era anii trecuți un maghiar de nascere și om de omenie, dl Ludovic Mocsary, care vedea în împăcarea naționalităților o garanță de existență pentru statul unguresc, dar cetățenii orașului Halas din momentul, ce a susținut aceasta, l'au părăsit.

Și-a încercat omul norocul la cei ce aveau simpatii pentru principiile lui, dar deși maghiar, atât devenise urgisit în ochii celor dela putere, încât deja înainte de alegeri era dată parola „răstigniți” și prin slugarnicele organe dela Neoplanta și mijloacele de corupțiune și aici s'au falsificat opiniunea publică în detrimentul naționalităților și de bună seamă și în detrimentul patriei.

Totdeauna am fost pentru o politică conciliantă, totdeauna am văcut numai în o apropiere fericărea patriei, dar prin astfel de procederi ni se smulge speranța din pepturile noastre de a mai vedea o patrie fericită, unde milioane de locuitori trebuie să vadă din depărtare, cum se lucră de ei și fără de ei, cum se aduc legi bune — rele — și ei sunt datori a le respecta, a se închina lor, și a le executa în detrimentul lor.

O stare aceasta, care în o altă țeară este imposibil de cugetat, și rău a făcut cei ce au falsificat opiniunea publică în un mod așa de urit și de păcătoș, cum nu ne am fi așteptat dela un guvern liberal și cu principii liberale. Sau doară acesta este liberalism, când alegerile se fac între baionete, când rachiul dă tonul, ear nu convingerea.

Nu am fost contrariu actualului guvern, am fost de convingere, că el, și în împregiurările actuale, nu mai el va putea salva naia statului unguresc, care este amenințată cu extirpare, dar că astfel va lucra guvernul și organele lui nu ne am închipuit nici odată.

Vadă deci, cei ce au pus la cale acest terorism, că rău au făcut și dacă o vor vedea, timp de pocăință au destul acum în 5 ani de Țile.

Revista politică.

Orientul e nodul gordian al politicii europene și încă nu se scie, cine va fi icsusitul, care să deslege acest nod, căci după atitudinea de până acum a puterilor nici una nu îndrănește a pași hotărâtoriu la deslegarea lui, dar earăși nici una nu voesece să-și

— Eu cred că nu.

— Un instinct me convinse despre aceasta înainte — Țise bătrânul, punându-și ochelarii și privindu-mă peste ei aspru în față, în vreme ce-și desfăcu și împătură jurnalul după trebuință.

— Văș cefi odată aceea, ce mi-a produs această convingere instinctivă. A fost articolul de fond. Ve rog ascultați-l și apoi spuneți-mi, dacă chiar DV. l-ați scris:

„Morcovii nici odată să nu se culegă; asta le strică. Este cu mult mai rațional de-a trimite un băiat pe pom, care să-i scuture.”

— Ei, ce credeți? — căci eu sunt convins, că DV. ați scris una ca asta.

— Ce cred eu? Cred Di meu, că e foarte bine. Cred, că e rațiune în lucru. Eu nu me îndoesc defel, că numai în orașul acesta se strică milioane și ear milioane găleți de morcovi pe an, tocmai pentru că se culeg în stare crudă, pe când dacă s'ar sui un băiat pe pom ca să-i scuture....

— Scuturare-ai pe moșul d-tale! morcovii nu cresc pe pomi!

— Ah, nu? ce adevărat nu? Dar cine a și susținut așa ceva? Este numai expresie figurată, o expresie curat figurată. Tot omul, care are puțină pricepere, va înțelege îndată, că băiatul se scuture parii.

Apoi se sculă omul bătrân, sfertică iurnalul în sdrențe mărunte și pisă cu călcăele la el, spărgând

soane singuratică, cari stăteau pe stradă, și me priviau cu un interes deosebit. Grupa se desfăcu earăși în două, când m'am apropiat, ear eu auzi pe unul zicând: „Uită numai la ochii lui!”

Făcui ca și când n'aș fi observat interesul, ce se arăta față cu mine, dar în ascuns me bucuram și m'am decis să trimit un raport mătușii mele asupra lucrului. Sui scările, când aud nise voci vesele și risete sgomotoase. Me apropiă de ușă. O deschid repede și me văd față în față cu doi junașani îmbrăcați țărănește, fețele cărora se lungiră și pâliră, când m'au văcut; ear după aceea au sărit ambii cu mare rotop pe feresti. Eram surprins.

Cam peste o jumătate de oară veni un domn bătrân cu o barbă albă mare și cu o față fină, dar destul de strictă. La rugarea mea, luă loc. Se vedea că are ceva la inimă. Iși luă pălăria din cap, o puse pe podici; apoi scoase din buzunari o batistă roșie de mătase și un Nr. din jurnalul nostru.

Iși puse jurnalul pe genunchi, și ștergându-și ochelarii cu batista, Țise:

— Sunteți DV. noul redactor?

Îi răspunsei, că eu am onorul de a fi.

— Redactați cândva înainte de aceasta vr'un jurnal economic?

— Nu; aceasta e prima mea încercare.

— Se observă.... Aveți oare-care prăcsă în afaceri de economia câmpului?

peardă interesele, ce pe cale diplomatică și le-ar putea asigura.

Nu mai mult decât trei cestiuni orientale neliniscesc crerii diplomaților în sezonul băilor și adică: cestiunea schimbării cabinetului din Sârbia; cestiunea bulgară și cestiunea egipteană.

Sârbia și-a câștigat un cabinet, ce se rașimă mai mult pe popor, dar care totodată e și efflucul influinței rusesci în Sârbia. Venirea lui Ristic în ministeriu în unele părți se bucură cu „triumf“, în alte părți se defaimă cu jale. Se vorbește, că chiar regele Milan a conlucrat la căderea fostului cabinet și a spriginit pe Ristic, cecace până bine de curând nu-și putea închipu nimenea, de oarece una voia regele și alta cânta Ristic. Acum regele se află în călătorie spre băile din Gleichenberg; în faptă însă el petrece ca oaspe la curtea din Viena, însoțit de ambasadorul austro-ungar din Bělgrad. Abaterea lui Milan prin Viena, și petrecerea lui ca oaspe de curte, au provocat multe presupuneri. Se vorbește chiar și despre aceea, că regele ar avea de gând să abdică la tronul Sârbiei. Dacă se va realiza aceasta, rămâne întrebarea acui va fi Sârbia?!

Cestiunea bulgară e a doua incurătură și poate cea mai vrășmașă în nodul gordian oriental. În Târnova la 3 Iuliu se vor face mari schimbări și în adunarea generală, ce se va întruni se va mai lămuri poate lucrul; cu toate acestea o aplanare totală a lucrului va fi de tot anevoioasă. Influița rusă e mare pretutindeni; aceasta se vede și din o scrisoare adresată din Viena de ministrul de justiție Stoilow, cătră Nacevici, ministrul afacerilor esterne, în care îi vestese, că nici o rugare n'a aflat har înaintea principelui Alecsandru de-a se mai reintoarce la tronul bulgar. Am vorbit cu contele Kalnok — dăce mai departe — și povăța lui e: a ne împăca cu Rusia. Și eu am ajuns la convingerea, că fără învoirea Rusiei nu vom isprăvi chiar nimic. În Viena sunt cu deosebire nehotărâți și se tem de un rășoin. Bate un vânt tare dela nord. — Bulgarilor nu li se va denumi nici un regent deocamdată și ei încă nu vor putea alege. Se feresce de Rusia ca de foc. Indată ce Ristic a venit la putere în Sârbia, guvernul din Sofia a aflat de bine a întări trupele dela graniță, cu toate că Ristic a asigurat pe ministrul de esterne bulgar, că voese să trăiască în pace cu Bulgaria. Dar din centrul Rusiei trupele armate se distribuie spre Bucovina și Bulgaria și aici e întrebarea, în ale cui mâni va căde Bulgaria?!

Cestiunea egipteană în loc să se desfășure singură, se incură mai rău. În cercurile diplomatice se vorbește, că Salisbury voese să adreseze puterilor o notă-circulară, în care să espună motivele stăruinții sale pentru încheerea convenției turco-angleze și tot'odată să-și dea și el consensul. Organul din Roma al ministrului Krispi „Riforma“ întreabă apoi, că ce voese Franța și Rusia prin lupta contra unei convenții engleso-turcesci, aprobată de Germania, Austria și Italia. Englezii tot nu se vor lăsa de Egipt, iscusința lor în afacerile egiptene e recunoscută și se nu mai întrebe pe nimenea. — Dar Rusia și Franța nu se cam prea tem de vorbe. Poarta e strimtorată și sultanul, nu mai scie unde să-și plece capul. N elid o f și comitele frances Montebello a înaintat fie-care câte o notă, și îndată după aceasta s'a ținut în stambul un consiliu de ministri estra-ordinar.

Poarta în urma notelor primite nu-i tocmai aplicată a efeptu ratificațiunea. De cumva însă An-

glia nu va ceda, Rusia și Franța nu se vor lăsa, rămâne întrebarea, în ce mâni va căde soartea Egiptului.

O aplanare a lucrurilor s'ar putea face numai, când: „Orientul l vor stăpâni popoarele orientale“, după cum dicea Gladstone; însă pe micile puteri orientale le aruncă în mâinile marilor imperii.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cercul Baia de Criș, la 10 Iunie 1887. La 5 Iunie a. c. s'a ținut alegerea de deputat dietal în Baia de Criș. Candidați au fost: Petru Truța cu program național și Hollaky cu program opozițional moderat. Primul a căpătat 810 voturi, al doilea H. 895 și a fost proclamat de deputat.

Acest cerc electoral este curat românesc. Români — cu puține excepțiuni — oficiali, — aparțin partidului național român. Numerul alegătorilor în cerc a fost 2407; dintre cari abia 100 inși sunt străini, adică: unguri, judei și cățiva nemși.

Resultatul alegerii a lăsat urme adânci, rane, cari vor sta deschise totdeauna înaintea ochilor românilor zarandeni. Numai puțin interesantă devine alegerea pentru publicul român, carele cere informațiuni și trebuie să-și formeze judecata asupra împrejurării, că în un cerc românesc cade un român cunoscut și la prunci, față de un străin maghiar, carele de eri alaltăeri numai, este în gura zarandenilor.

Enigma acestei reușite pentru cei-ce au fost față la alegere și la cele premese alegerii s'a deslegat foarte ușor. Publicul încă și va putea forma judecata asupra erei constituționale, în carea mai trăim de pe o și pe alta.

Hollaky a pășit în Zarand în urma unui compromis între partida guvernamentală și opozițională din comitat.

El a lăsat Deva și Huniadoara guvernamentalelor, și și-a pus candidatura în cercul Baia de Criș. Candidatura densusului a fost curat oficială, protopretori în fruntea unui convoiu, i-au conferit candidatura. Chiar pre edificiul pretorial din Baia de Criș s'a pus stindardul lui H. și s'a dat prin această signalul, că de sus dela vice comite până la cel din urmă scriitoriu vor lucra pentru Hollaky. Așa a și fost.

Unde administrațiunea este în serviciul unui candidat, acolo pretutindenea el reese per fas ori nefas.

După candidarea oficială s'a început corteșirile în ambe preturile Brad și Baia de Criș. Sume enorme de bani s'au împărțit între alegătorii, cari nu mai au voit să primească bani; eară cine nu au voit să ia bani au mai fost și batjocorit și terorizat. Cu paralele însă nu ar fi eșit lucrul la cale.

S'a luat refugiu la intimidări, presiuni, închideri în arest, și chiar lățirea de faime nerușinate, că „nerușind H. vor închide gimnasiul din Brad“, ba că Truța a abșis, ba că va abdice, și câte toate.

Amintesc, aci câteva casuri. Corteșii în comuna Valeabrad, Curechin, etc. etc. au umblat pe alegătorii la săpă, și pe cei-ce nu luau bani i au intimidat, pe alții, cari au protestat i-au închis, d. e. pe Iosif Miclea din Valeabrad, pe parochul Zacharie din Teratel, l'an legat în fiere, pe un om — Lun-

gul, într'o Joia când e și de tîrg în Brad a fost adus la pretură de 3 gendarmi, de aici a fost trimis la Baia de Criș, încă cu un meseriaș, Popescu.

Neguțătorul Cutean ca să scape a fugit la Baia de Criș, parochul Bogdan a durmit peste noapte în o cotarcă ca să nu fie aflat de gendarmerie. În localurile publice au fost defaimat atât candidatul nostru, cât și conducătorii poporului — preoții și învățătorii.

S'au făcut arătare la pretură, asupra celor ce au împărțit bani, asupra corteșilor, dar vorba ceea „corb la corb nu-și scoate ochii.“

Tot noi eram agitatarii. S'a arătat lucrul prin două telegrame la ministru, însă toate îndesert, Furia organelor administrative a crescut, și s'a ajuns culmea în ziua de alegere. Intimidările, presiunile, închiderile au produs reacțiune în șirurile noastre. Disciplina în partidul național a început a fi foarte severă. Șansele noastre crescun și de și.

În ziua de alegere, șirurile noastre au fost mai compacte ca totdeauna. Alegătorii nostri au pus banii primii dela corteșii lui H... pe flămurile lui Truța, ca să arete, că românul adevărat nu-și vinde dreptul nici când.

Însă cine era la actul de alegere?

La prima comisie era avocatul Imecs președinte, carele a tolerat toate abuzurile, ce numai se pot închipu, apoi notariu Doza, Tomuția, Cosperda, Sida, tot oameni capabili a face cele mai mari călcări de lege, cum au și făcut.

La a doua comisie a fost președinte Mihalovicu, acest nume ajunge ca să scim, că el este în stare a trimite la execuțiunea de orice fel pe orice contrar. A mai fost, când la una, când la alta, după cum se spune — un anume Gligor, deputat sinodal, ca vice președinte. La două comisiuni a fost un sooru, Mihalovicu cu 3 gineri, Gligor, Tomuția, Sida, cari de mult trăesc în inimiciei de moarte cu candidatul național, pentru că acesta nu a satisfăcut dorințelor lor.

La dispozițiunea biroului electoral compus, cum s'a arătat mai sus, a stat gendarmăria, carea toată ziua — cu puține excepțiuni — au închis și au bătut la alegătorii din partida lui Truța. Numai 61 inși au fost închiși: preoți, învățătorii, fruntașii din partida națională, pentru că au disprețuit paralele imbiate, și au protestat contra barbarismului gendarmeriei. În urmă mulți fură închisi într'un grajd plin de balegă.

Votanții pentru H... au avut mîncare și beutură în localul de alegere, ai noștrii nu am avut de unde bea nici apă toată ziua.

În sala de votare, pentru H... au votat, servitori, cerșitori, oameni neîndreptățiți, cine numai au fost prins de pe drum. Din comuna Tomesci au votat mai mulți ca căți erau în listă. Votanții pentru Truța au fost respinși și apoi bătăți. La comisia primă nu a scăpat preot ne înboldit de gendarmi sau de corteșii. Nota bene, gendarmeria era la dispozițiunea corteșilor. Ei comandau.

Când s'a văcut că nici așa nu merge lucrul, s'au încercat să facă tumult, însă fără reușită. Ultimul remediu a fost, că nu s'a lăsat a vota pe lângă toate protestările bărbaților de încredere — comune întregi, cari au fost pentru Truța d. e. comuna Valeabrad, Mesteacăn, Brotuna, Baldovin, Rișca, Dobroț, Juncul etc. Trei sute votanți pentru Truța au fost respinși dela votare, nu au fost lăsați în casă să voteze.

diferite obiecte cu bastonul seu și spunându-mi în față, că-s mai prost ca un bou. Cu aceste se îndepărtă și trânti cu mare șgomot ușa în urmă-și, — scurt s'a purtat astfel, încat am venit la cugetul, că trebuie să fie nemulțumit cu ceva. Deoarece însă nu sciam de ce anume s'a împedecat, nu-i puteam ajuta.

Cu câteva momente mai târziu se repeși în casă o figură înaltă și palidă cu plete lungi până pe umeri și o barbă ce-i acoperia mobilele și rîpele feții. După ce intră cu degetul pe buză și trînpul aplecă înainte ca omul, ce stă la pîndă, se oprî deodată, ca și când ar fi prins rădăcini. Nici suflarea nu i-se aușia... Sta nemișcat... Nu se aușia nimic... Intoarce apoi cheia în zăvor și se apropia în vîrfu degetelor până în nemijlocita mea vecinătate. Apoi stătu eară, și după ce mi-a esaminat cu un interes încordat fața, scoase din buzunari un număr bine împăturat al jurnalului nostru și dișe:

— Asta D-ta ai scris-o. Iute, iute, cetescemi-o! Ușurează-me. Sunt torturat.

Eu i-am cetic cele de mai jos — și pe când terminam câte o dișere, observam prea bine, cum se ușurează omul, observam cum se limpeziau mușchii lui încordați, espresiuinea de groază i-se ștergea din față și trăsurile lui arătau multă linisce și pace, ca și luna miloasă peste un ținut părăsit

„Guanul“ este o pasere escelentă, dar cere o îngrijire deosebită. Nu ar trebui introdus mai de

timpuriu, decât în Iunie și mai târziu decât în Septembrie. Earna trebuie aședat într'un culcuș cald, unde să-și poată cloci puii“.

„Este fără îndoială, că secerișul în anul acesta va fi foarte târziu. Aflăm deci cu scop, să recomandăm țăranilor noștri, ca sădîtul cucuruzului și sémănarea coacii s'o înceapă în Iuliu în loc de August.“

„Despre bostanii — Bostanii sunt un felu de căpsuni, cari dau beutura cea mai de predilecție indigenilor din Anglia-nouă; densusii prefer la pregătirea prăjiturilor bostanii față cu afinele, ba chiar și pentru nutrire vacilor sunt mai recomandabili bostanii decât smeara, deoarece hrănesc mai bine, pe când asta mai mult infoae dobitoecul. Bostanul este singura specie consumabilă din familia portocalelor, cari se prăsesc la nord, cu excepțiunea lubeniții și a cătorva varietăți de pepeni. Dafina de a-i planta prin curți sunt tufari se șterge din și în di, deoarece este în generere cunoscut, că bostanul ca arbore nu dă destulă umbră...“

Omul meu sări deodată spre mine și prîndându-me de mîni dișe:

— Ajunge! Acum ved, că mințile-mi sunt la loc, deoarece și d-ta le-ai cetic cuvînt de cuvînt întoc-

mai precum le-am fost cetic și eu. Dar d-nule, când le-am cetic așî dimineeța pentru prima dată „mi-am diș: Nici odată, dar nici odată nu am crețut, că așa fi nebun, cu toate că pretinși mei me țineau sub pază, — dar acum cred, că într'adevăr sunt smintit și făcui un șgomot, încat ar fi trebuit să l auș și d-ta din departare de două mile, și me aruncai pe ușa afară ca să ucid pe cineva, — căci trebuie să scii, eu sciam, că mai curînd sau mai târziu tot acolo o să ajungă treaba, și astfelu puteam să încep cu o oară mai curînd. Mai ceti odată pasagele respectice, ca să fiu pe deplin convins, că sunt într'adevăr nebun, și apoi i-am dat foc la casă și o luaiu la fugă. Am bătut o grămadă de oameni, lăsându-i schilaviți, ear pe un flăcău l'am alungat oblu în vîrfu unui copac, de unde-l pot ear apuca, de voiu avea lipsă de el. Dar cugetai, când am trecut pe aici, aid să intru, ca să me conving pe deplin despre nenorocirea mea; și acum m'am convins despre contrariul, ear eu îți spun, că asta e un mare noroc pe capul flăcăului de pe copac. La reintoarce a bunăseamă l'ași fi omorit. Adio de, adio! Mințile mele au trecut peste proba, la care o a supus unul din articii d-tale economici, de acuma sciu, că nimic nu le va mai putea fi spre stricăciune. Să trăiți cu bine Dl meu!“

(Va urma.)

*) Un felu de pămînt provenit din rămășițe de paseri, care se întrebunțează spre îngrișarea pămîntului. — Trad.

Alegerea a fost închisă repentin, pe lângă toate protestările. Așa a reușit Hollaky. — Mandatul este mântit. Atitudinea partidului național a fost deamă. Alegerea se va protesta. Dar totul e o luptă contra unor oameni fără rațiune. Pe asta cale odată va trebui să se ajungă la „*finis Hungariae.*” *Esop.*

Varietăți.

* Principele de coroană Rudolf s'a reintors din Londra la 23 n. spre Viena. Înainte de ameați încă ajunse la Calais, unde a fost primit de consulul englez Thomas. În Paris a sosit incognito, și n'a avut nici o primire oficială. La sosirea în Viena era de tot vesel. În Londra, unde a asistat la jubileul de 50 ani al reginei Victoria i s'a făcut deosebite onoruri.

* D. B. P. Hașdeu, eruditul filolog român a fost numit vice-președinte al consiliului permanent pentru instrucțiune.

* Programul examenelor publice la institutul „Andreian” pedagogico-teologic greco-răsăritean în Sibiu cu finalul anului 1886/7.

Înainte de ameați începutul la 8 oare. După ameați începutul la 3 oare.

Joi, 18 Iunie. Înainte de ameați: „Enciclopedia” cl. I, prof. Dr. I. Crișian. „Isagogia” cl. I, profesor I. Ghibu. „Limba română” ped. a. II și III profesor Dr. D. P. Barcianu. După ameați: „Morală” cl. a. II, prof. I. Hannia. „Istoria patriei” ped. a. III, prof. I. Ghibu. „Geografia” ped. a. III, Dr. D. P. Barcianu.

Vineri, 19 Iunie. Înainte de ameați: „Dreptul canonic” cl. a. III, profes I. Popescu. „Limba maghiară” ped. a. I, II și III prof. Dr. I. Crișian. După a.: „Istoria bisericească” cl. a. I, prof. Dr. I. Crișian. „Istoria universală” ped. a. I și II, prof. I. Ghibu.

Sâmbătă, 20 Iunie. În de a.: „Pastorală liturgică” cl. a. III, prof. I. Hannia. „Pomăritul” cl. și ped. a. II, prof. D. Comșa. D. a.: „Logica și Psihologia” cl. a. I, ped. a. III prof. I. Popescu. „Istoria naturală” ped. a. I și II, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Luni, 22 Iunie. În de a.: „Dogmatica și Polemica” cl. a. II, prof. I. Popescu. „Legumăritul” cl. și ped. a. I, prof. D. Comșa. D. a.: „Plantologia” cl. și ped. a. III, prof. D. Comșa. „Istoria bisericească” ped. a. I, prof. Dr. I. Crișian. „Limba română” ped. a. I, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Marți 23 Iunie. În de a.: „Pedagogia generală” cl. și ped. a. III, prof. I. Popescu. „Geografia” ped. a. I și II, prof. Dr. D. P. Barcianu. După a.: „Esegeza” și „Ermenutica” cl. a. I, prof. I. Ghibu. „Comptabilitatea” cl. și ped. a. III, prof. D. Comșa.

Joi, 25 Iunie. În de a.: „Literatură română” cl. a. II, prof. Dr. D. P. Barcianu. „Religia” ped. a. II și III, profesor I. Ghibu. D. a.: „Patristică” cl. a. I, prof. Dr. I. Crișian. „Computul” ped. a. I și II, prof. D. Comșa.

Vineri, 26 Iuliu. În de a.: „Didactica” și „Metodica” cl. și ped. a. II, prof. Dr. I. Crișian. „Fisica” ped. a. III, prof. D. Comșa. După a.: „Catehética” cl. a. III, prof. I. Hannia. „Omeletica” cl. a. III, prof. I. Ghibu. „Gimnastica” ped. a. I, II și III, prof. Dr. Ioan Crișian.

Sâmbătă, 27 Iunie. În de a.: „Cântul bisericesc și tipicul” toți elevii, profes. D. Cuntan. După a.: „Muzică vocală și instrumentală” toți elevii, profes. G. Dima.

Luni, 29 Iunie. În de a.: După serviciul divin în biserică încheierea solemnă a anului școlastic în sala seminarială. După a.: Conferința profesorală spre stabilirea definitivă a clasificărilor cu privire la examenele publice.

Marți, 30 Iunie. În de a.: Publicarea clasificărilor, a promoțiilor și a estradarea absolutoriorilor. Sibiu, din conferința profesorală, ținută la 9 Mai, 1887.

I. Hannia,
director.

* (Ordinea examenelor la școala normală și gimnaziul gr. orient. român din Brad la finea anului școlastic 1886/7.) Esamenele de promovare la gimnaziu se vor ține în 23 și 24 Iunie a. c.

Esamenele publice.

Vineri în 26 Iunie a. c. Dela 8—11 oare a. m. clasa IV normală din toate studiile; delat 11—1 oare p. m. clasa a III normală din toate studiile, învățători: Petru Rimbașiu și Ioan German.

Dela 3—4 oare p. m. Latina cl. I gimn. prof. G. Părău; delat 4—4 1/2 oare p. m. Română cl. I-a gimn. profes. St. Albu; delat 4 1/2—5 Geografia cl. I-a gimn. profes. V. Bonău; delat 5—6 oare p. m. Matesu cl. I-a gimnas. C. Costin.

Sâmbătă în 27 Iunie. Delat 8—8 1/2 oare a. m. Religia cl. II-a gimnas. catech. Vasile Damian; delat 8 1/2—9 oare a. m. Maghiara cl. II-a gimnas.

prof. G. Părău; delat 9—9 1/2 oare a. m. Germana cl. II. gimnas. prof. V. Bonău; 9 1/2—10 Matesu cl. II-a gimn. prof. C. Costin.

Dela 10 1/2—11 oare a. m. Istoria cl. III-a gimn. prof. V. Bonău; delat 11—11 1/2 Fisica cl. III-a St. Albu; delat 11 1/2—12 oare a. m. Maghiara cl. III-a gimn. prof. G. Părău; delat 12—12 1/6 Geografia cl. III a gimn. prof. V. Boneu.

După ameați: Delat 3—3 1/2 Latina clasa a IV-a gimn. prof. C. Costin; delat 3 1/2—4 Istoria cl. IV a prof. V. Boneu; delat 4—4 1/2 Română cl. IV-a prof. St. Albu; delat 4 1/2—5 Matesu cl. IV-a prof. C. Costin; delat 5—5 1/2 Germana clasa IV-a prof. V. Bonău; delat 5 1/2—6 Mineralogia clasa IV-a prof. St. Albu; delat 6 oare exerciții gimnastice cu toate clasele gimnaziului.

Duminecă în 28 Iunie a. c. se va celebra serviciul divin cu rugăciunea de mulțămă în biserică din loc. La 10 oare a. m. se vor declama din partea elevilor în sala cea mare a gimnaziului poezii în limba română, maghiară și germană; se vor cere apoi clasificățiile, distribuți premiile și testimoniele.

Atât părinții elevilor, cât și toți binevoitorii institutului nostru sunt invitați cu toată onoarea a participa atât la esamene, cât și la festivitatea încheierei anului școlastic 1886/7.

Brad, în 10 Iunie, 1887

Dirjecțiunea gimnazială.

* Esamenele publice dela școala capitală gr. or. din Seliște pe anul școlastic 1886/7 se vor ține după următorul program în sala cea mare a școlii Duminecă în 21 Iunie. (Înainte de ameați) Delat 10—12 clasa a II-a de elevi, delat 12—1 1/2 elevii și elevele școlii de repetițiune. (După ameați) delat 3—5 clasa a II-a de eleve, delat 5—6 espunerea lucrurilor de mână din clasele a III a și a IV-a de eleve.

Luni în 22 Iunie (După ameați) Delat 2—4 clasa I de elevi, delat 4—6 clasa I-a de eleve dela 6—7 gimnastica.

Marți în 23 Iunie (Înainte de ameați) Delat 8—11 clasa a III a de elevi, delat 11—12 mergerea la școala de grădărit. (După ameați) delat 3—5 clasa III de eleve.

Mercuri în 24 Iunie (Înainte de ameați) Delat 9—12 clasa IV-a de elevi și eleve.

Dela 12—1 încheierea în biserică cu esamenul din cântările bisericesci, cu declamări și cu distribuirea premiilor.

La aceste esamene sunt invitați și pe calea aceasta cu toată onoarea, toți părinții și binevoitorii școlii.

Seliște, în 12 Iunie, 1887.

Corpul învățătoresc.

* (Conspirațiunii grecesci.) Autoritățile turcești au descoperit în cercul Kostura, Macedonia, o conjurațiune grecească în fruntea căreia se află metropolitul Kiril din Kostura, precum și corpul învățătoresc. Conjurații au fost toți arestați. Se vorbește, că în întreaga Macedonia și mai cu seamă în partea Sud Vestică se află o mulțime de comitete revoluționare.

* (Mormântul lui Ovidiu.) Cetim în „Telegraphul”: Un eveniment de cea mai mare însemnătate istorică — mormântul lui Ovidiu pare că s'a descoperit în fine.

Ni se scrie din Constanța, că dnii Mihail Cogălniceanu și Papadopolu Calimaki, făcând o excursiune archeologică la satul Anadolioi, care se află la o distanță de 7 kilometre dela Constanța, au descoperit lângă un mal surpat și plin de petri monumentale, o peatră cu inscripții ale poetului „Metamotfoselor.”

Di Vasile Urechă. înscințat despre descoperire pleacă dillele acestea la Constanța, asemenea pleacă acolo și dl G. Tocilescu, distinsul nostru archeolog. Dacă descoperirea se va adevări, apoi acest eveniment va avea resunet în Europa întreagă.

Muzeul nostru național este deci în ajunul unei achizițiuni de cea mai mare importanță.

„Răsboiul” însă scrie:

Ni se pare, că entuziasmul a ocupat loc prea mult în telegrama d-lui Cogălniceanu, anunțând găsirea petrei monumentale a lui Ovidiu. După cât aflăm până aji lucrul se reduce la descoperirea unei pietre fără de inscripțiuni, reprezentând o corabie, care sosește fiind primită la mal de Apolon.

Cercetările de altfelu urmează.

* (Liga patriotică francesă.) Liga patriotică francesă a adresat președintelui republicii o epistolă, în care l roagă să nu mai suferă de francesii, cari călătoresc ori se opresc prin Alsacia să fie mereu șicanati și să ceară fără întârziere punerea în libertate a cetățeanului și oficerului frances Köchlin, condamnat pe nedreptate. Scrisoarea a

reprodu-s'o toate jurnalele francese, ca întreaga lume civilizată să protesteze cu indignațiune contra violenței despotismului german.

* (Archiva anti-israelită), așa se va numi un diuar al alianții anti-israelite din România. Va fi dirijat de un comitet sub direc. Eduard Ghergel, și va fi scris în limba română și francesă, articolele principale în limba germană. Va eși de trei ori pe lună.

* Construcțiunii de cupole. Națiunea scrie: S'a construit acuma în Franța două cupole: una în atelierele dela Saint-Chamond, sub conducerea maiorului Mougín, și alta la Fives-Lille; ambele vor fi transportate la poligonul dela Châlons, unde vor fi supuse la tirul direct al tunurilor de 155 mm. și la tirul curb al mortarilor de 220 mm. și 270 mm, ale căror obuze vor fi încărcate cu 40 kgm. de melinită.

Instrucțiuni.

Asupra măsurilor de luat contra turbării cânilor.

„Națiunea” din România scrie următoarele dispozițiuni luate de consiliul sanitar:

Având în vedere, că administrațiunea sanitară a capitalei nu poate lua măsuri eficiente în contra mușcăturilor cânilor turbați, fără conlucrarea publicului întreg, și că cele dintău mușcături se observă obicuinți în familii, într'un timp, când cănele încă n'a părăsit casa stăpânului;

Considerând în consecință necesitatea ca toți cetățenii să fie informați asupra semnelor turbării, pentru ca pe de o parte să poată ajuta pe administrațiune în îndeplinirea misiunii sale, ear pe de alta să poată apăra familiile lor proprii în contra acestei boale teribile;

Consiliul în ședințele dela 12 și 26 Maiu 1887 a. c., pe o parte a elaborat aceste instrucțiuni, ear pe de alta subsemnatul roagă pe cetățeni, ca să aducă de urgență la cunoștința primăriei toate cazurile de turbare a cânilor și pisicilor, de mușcături produse de cătră aceste animale și chiar de bănuela, ce au, că un câne ar fi turbat și se închidă după puțină animalele bănuite sau bolnave până la sosirea unui agent al poliției sau al primăriei. Primăria va lua măsuri pentru observarea cânilor bănuși a fi turbați și pentru constatarea boalei la cei omorâți ca bănuși.

Semnele, după care se poate cunoaște turbarea cânilor.

Turbarea este o boală molipsitoare, de care se îmbolnăvesc cănele, pisica și toate animalele de muncă, când au fost mușcate de un câne, pisică sau lup turbat.

La început turbarea cănelui nu se arată prin semne de furie, însă balele lui chiar de atunci au puterea d'a molipsi pe acia, cărora le va linge mâinile sau îi va mușca.

Cănele își schimbă obiceiul: e mai trist și tăcut, fuge de lumină, îi place singurătatea și se vără în locuri întunecoase. După 2, 3 zile devine neliniștit, pleacă și earăși se întoarce de se culcă și apoi ear se școală, scărpindu-se des cu labele de dinainte. Prin mișcările, ce face, ne arată, că pare că i-s'ar închipui ceva, căci mușcă cu gura în vânt ca cum ar vrea să prinză muște și se repede și urlă ca cum s'ar lupta cu alți câni.

Uitătura cănelui este mai tristă și mai sălbatică, dar la chemarea stăpânului tot încă îl ascultă, arătându-se ceva cam vesel înaintea lui. Uneori e mai supus de cât chiar, când e sănătos și arată mai multă iubire pentru stăpân și oamenii casei, cărora le linge mâinile și obrazul cu mai multă plăcere; el se supune poruncei stăpânului chiar atunci, când furia turbării începe a se arăta.

La începutul boalei cănele bea multă apă ca să și potolească setea, ce'i arde gâtul, ear mai târziu ne mai putând să înghiță și bagă tot butul în apă ca cum ar voi să o mănânce.

Când cănele, în contra obiceiului, începe să mușce, acesta e semnul adevărat al turbării furioase. Cănele mușcă în dreapta și în stânga, roade lemne, scaune, încălțăminte, așternut, etc., mestecă și înghite paie, păr, lână, sticle, unie și chiar murdăriile lui.

Scurgerea balorilor se înmulțese cu cât furiile cănelui se mărese.

Fiind-că cănele turbat simte durere în gât, se freacă mereu cu labele aci, ca și când ar avea vr'un os oprit în gât.

Glăsul cănelui turbat este mai totdeauna răgușit și lătrarea lui se sfârșește prin'tro urlare întreruptă și suitoare.

Dar mai este un fel de turbare numită „turbarea mută,” cănele bolnav de acest fel de turbare, nu dă nici odată semne de furie, el nu poate să latre nici să urlă, din cauză, că falca de jos fiind apucată de dambila nu se poate împune cu cea de sus, de aceea cănele, fiind mereu gura căscată, se scurge din ea bale întințătoare, ear limba fiindu-i atârnată se usucă, crapă și se urmărește.

Cănele turbat își perde simțirea și dacă-l batem, îl rănim sau îl ardem chiar cu ferul roșu, nu arată nici temere, nici durere. Uneori se mușcă chiar singur cu dinții. Auzind vr'uu câne lătrând, se infuriază și se repede asupra lui.

Când turbarea a ajuns în furia ei, privirea cănelui este sălbatică și ochii lui nemîșcați, aci strălucesc ca sticla, aci se turbură și se roșesc.

Părăsește casa, și alergând pe uliți, mușcă tot cei ese înainte; dar mai mult pe câni.

Obosit de lupte și de osteneală merge legându-se drept înainte, ca cum ar fi orb, cu coada atârnată, capul plecat, ochii furioși, gura deschisă, ear limba soasă murdărită de praf sau noroi, are o față cam vânăță-albăstruie.

Cănele turbat are poftă să muște până moare, de aceea trebuie să ne ferim cu mare băgare de seamă.

Măsurile pentru a preveni turbarea la oameni mușcați de câni turbați.

Dacă o persoană a fost mușcată de un câne turbat, sau bănuț a fi turbat, urmează a se chema îndată un medic. Cei săraci se mergea îndată la un spital, sau se poftescă în grabă pe medicul comunal al secțiunii, sau se vie la

primărie, în cancelaria medicului-șef, unde li se va da ajutorul necesar. Până la sosirea medicului rana se va șterge cu un burete sau cu o cârpă moale și uscată fără a se spăla. Se poate estrage otrava din rană prin aplicarea de ventuse oarbe (pahare) deasupra rănei și ștergerea repetată a rănei cu cârpe moi și curate, după scoaterea ventuselor. Dacă mușcătura se află la extremități (mâni sau picioare) se poate lega mâna sau piciorul respectiv d'asupra rănei cu o fașie, spre a se opri intrarea veninului în sânge. Fașia nu se poate lăsa strâns legată mai mult de 2 oare.

Vice-președ. cons. Dr. I. Felici.

Secretar, At. Russescu.

Posta redacțiunii.

Dlul I. D. P. în B. „Recensiunea“ trimisă numai așa se poate publica, dacă ne dați voie să o contragem înătvă. Red.

Loterie

Sâmbătă în 25 Iunie 1887

Table with lottery results for Timișoara and Viena.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Iunie n. 1887.

Table with stock market prices for Galbin, Napoleon, 100 marce nempesci, and London pe (poliță de trei luni).

Nr. 466 [1608] 2-3

EDICT.

Nicolau Pădure din Vulcan, de religieuna gr. or., carele mai bine de 12 ani a părăsit cu necredință pe legiuna sa socie Maria I. Pivoda din Reșnov, fără a se sci locul ubicațiunei lui, — se citează prin aceasta ca în termin de 6 luni dela prima publicare să se prezenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorțial incaminat de soția sa se va pertracta și decide și în absența lui.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zernesti, în 17 Aprile, 1887.

Traian Mețian, protopresbiter.

Nr. 196 [1607] 2-3

EDICT.

Maria I. Benea (Zica) din Herman, carea a părăsit cu necredință deja de 3 ani pe legiuitul ei soț Irimie Popister din Herman și de presente nu se scie ubicațiunea ei, se citează a se înfașoara la subscrisul oficiu în termin de 6 (șese) luni dela prima

publicare a acestui edict în foaia arhidiieceșană, căci la din contră se va pertracta și decide cauza ei matrimonială în absența ei.

Brașov, în 31 Martiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. din tractul Brașovului II.

Ioan Petric, protopresb.

Anunț.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Sebeșana“ din S-Sebeș, pe basa §-lui 8 a statutelor sale deja înregistrate, are onoare a necunoștiunța pe d-nii acționari ai acestui institut, că față cu cele 70% nesolvite din suma acțiunilor a decis următoarele termine:

Până în 1 Septembrie a. c. au a se solvi de fie-care acție 20%; până în 1 Novembre a. c. alte 20%; până în 1 Ianuaru 1888 alte 20%; ear restul de 10% are a se solvi până în 1 Februariu 1888.

Ceea ce se aduce la cunoștiunța d-lor acționari spre orientare și acomodare.

S-Sebeș, în 18 Iunie, 1887.

Direcțiunea.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), eatar cronic de plumăni etc. prin Ecshalatiune de gas (cu ajutorul injecciunei rectale).

Necerdutul, ideatul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate eceptul sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scnt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale prezente din și afară din țeară:

„Adeșori chiar după trei întrebunări a ecshalatiunei de gas cu ajutorul injecciunei rectale pere: tusea, frigrurile, scăiparea, (flegma) și mirosul greu de sudoare-Greutatea corpului se sporesce pe septmână cu 1/2—1 klgm. Pațiunțul se vîdeacă și și poate ear începe activitatea obistoara a vieții.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebunarea ecshalatiunei de gas, i-se dă un îndem pentru respirațiune. La întrebunarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumăna pe jumătate distrucată încă se vîdeacă. Dintre 30 de paciunți în ultimul stadiu al tuberculosel s'au mîntuit toți de tot prin mijlocirea injecciunei de gas.

Prezum în cele mai mari spitaturi din lume, astfel și în spitatul imperial reg. comun din Viena află aparatul ecshalatiunei de gas cea mai mare întrebunare. — Atestatele celor vîdeacăi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalatiunei de gas (injecciunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebunării pentru medici; și pentru întrebunarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80, se poate primi pentru 8 fl. și 30 er. pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică.

[1588] 14—50

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1887.

Large table with train schedules for various routes including Budapest, Arad, Timisoara, Sibiu, and others. Includes columns for train types, departure times, and destinations.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiieceșane.